

SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
ARAŞTIRMA DEKANLIĞI

ULUSAL PROJE BİRİMİ

"TÜBİTAK PROJE YAZIM REHBERİ: SIK YAPILAN HATALAR VE ÖNERİLER"

ardek.selcuk.edu.tr

BİLİMSEL DEĞER VE ÖZGÜNLÜK

SIK YAPILAN HATALAR

- X** Problem durumunun net bir şekilde tanımlanmamış olması (araştırmanın amacını belirsizleştirme)
- X** Proje önerisi metninde birbiriyle alakasız ve çelişen amaçların yazılmış olması
- X** Problem durumuyla konunun önem ve aciliyeti ortaya konulmakla birlikte, proje önerisinin öneminin, alana katkısının ve aciliyetinin yeterince ya da hiç vurgulanmamış olması
- X** Amaç, hedef ve iş paketleri arasında bağlantı eksiklikleri ve uyumsuzlukların bulunması
- X** Araştırma sorusu ile ilgili eleştirel bir literatür değerlendirmesinin tam olarak yapılmaması
- X** Proje konusuna yakın mevcut çalışmalara ait kapsamlı incelemenin yapılmamış olması

ÖNERİLER

- ✓** Problem durumu ve konunun önemi ilgili kuruluşların raporları, güncel istatistikler ve literatürdeki güncel tartışmalar ile ortaya konulmalı
- ✓** Proje amacı daha soyut ve genel, bu amaca ulaşmak için belirlenen hedefler ise, somut, ölçülebilir ve belirlenen sürede gerçekleştirilebilir olmalı
- ✓** Proje amaç, hedef(ler) ve iş paketleri arasındaki bağ kurulmalı. Proje amacı, bu amaca ulaşmak için belirlenen somut hedeflerle ilişkilendirilmeli ve iş paketleri bu hedefleri gerçekleştirebilecek nitelikte tanımlanmalı
- ✓** Problem durumunun çözümü, var olan çözümün iyileştirilmesi ve olumsuz sonuçların ortadan kaldırılmasının amaçlandığı bir proje önerisinde, projenin literatüre, kavramsal, kuramsal veya metodolojik olası katkıları açıkça vurgulanmalı
- ✓** Özgün değer kısmında projenin farklılığı ve yeniliği, hangi eksikliği nasıl gidereceği/ hangi soruna nasıl bir çözüm getireceği açıkça yazılmalı ve konunun gerekliliği kanıtlarla desteklenmeli (özgün katkının net bir şekilde ortaya konulması)

BİLİMSEL DEĞER VE ÖZGÜNLÜK - 2

SIK YAPILAN HATALAR

- X** Özgün değerin yeterince açık ve net sunulmaması
- X** Proje konusunun önemi ile özgün değerinin karıştırılması (projeniz önemli olabilir ama özgün değeri olmayabilir)
- X** Proje önerisinin özgün değeri vurgulanırken, projenin literatürdeki boşluğu doldurma kapasitesi ve yenilikçi yönünün yeterince açıklanmamış olması
- X** Özgünlüğün nedensel boyutunun, projenin çözüm getirebileceği sorun/sorunların yeterince açıklanmaması
- X** Yapılacak çalışmanın daha önce literatürde yer almamış olmasının özgün değer olarak sunulması
- X** Daha önce yapılmış projeler üzerinde minimal değişiklik yapılarak, yakın başlıklar altında sunulması.

ÖNERİLER

- ✓** Mevcut çalışmalarla karşılaştırma yapılarak proje önerisinin literatürden farkı mutlaka ortaya konulmalı (sadece literatürde yoktur demek yerine sağlayacağı tüm avantajlar sıralanmalı)
- ✓** Projenin özgünlüğü anlatılırken bilime getireceği yenilikçi fikir/fikirler güçlü kanıtlarla desteklenerek öne çıkarılmıyken; öneminin belirtilmesinde ortaya koyacağı katkıya vurgu yapılmalı (kavramsal modeller, ön deneysel sonuçlar vb. eklenebilir)
- ✓** Özgün değer kısmında (mümkünse koyu harflerle) "proje önerisinin ..... açılardan literatüre özgünlük sağlayacağı öngörülmektedir" şeklinde açık ve net ifadeler yazılmalı
- ✓** Özgün değerin ortaya konabilmesi için literatür çalışması oldukça titizlikle yapılmalı ve proje içerisinde literatürden uygun şekilde bahsedilmeli (ulusal-uluslararası düzeyde)

HEDEFLER VE HİPOTEZLER

SIK YAPILAN HATALAR

- Hedeflerin açık ve net bir şekilde ortaya konulmaması (geniş ve soyut ifadeler)
- Hedefler ile amaçların karıştırılması
- Hedeflerin proje süresi içinde gerçekleştirilebilir olmaması
- Hedefler, araştırma soruları ve hipotezlerin ortaya konulma biçiminin çoğunlukla proje amacına hizmet etmekten uzak olması
- Projede kurulan hipotezin birbirinden bağımsız amaçlarla birden fazla cümle ile karışık bir şekilde verilmiş olması

ÖNERİLER

- Projede kurulan hipotez bir cümle içerisinde anlaşılabilir bir dille verilmeli
- Sunulan projelerde amaçlar ve hedefler birbiriyle karıştırılmadan net bir şekilde tanımlanmalı
- Projenin orijinalliği bu kısımda daha detaylı maddeler halinde yazılmalı ve hedeflerle sonlandırılmalı
- Araştırma sorusu ve hipotezi araştırma problemi ile net bir biçimde ilişkili olmalı
- Hedefler amaca hizmet edecek şekilde ifade edilmeli; gerçekçi, bilimsel değeri olan, somut, ölçülebilir ve tasarlanan zamanda gerçekleştirilebilir olmalı (S.M.A.R.T. specific (belirli), measurable (ölçülebilir), attainable (başarılabilir veya erişilebilir), realistic (gerçekçi), and time-bound (zaman sınırlı))

METODOLOJİ

SIK YAPILAN HATALAR

- X** Proje metodolojisiyle ilgili yapılan açıklamaların yeterli ve açık olmaması
- X** Proje metodolojisinde öne sürülen model, tasarım veya yaklaşımın, araştırma amaç ve hedeflerini gerçekleştirecek nitelik ve kapasitede olmaması
- X** Metodoloji konusunda, araştırma ekibinin yeterli bilgi ve tecrübeye sahip olmaması
- X** Yöntemin uygulanabilirliğinin kanıtlanmamış olması
- X** Yöntemde yapılacak çalışmalar hakkında gereksiz bilgi sunulması
- X** Yöntemin çok kısa veya çok uzun tutulması

ÖNERİLER

- ✓** Yapılacak çalışmalarla ilgili metot ayrıntıları ile birlikte açık ve net bir şekilde yazılmalı (deney koşulları, veri toplama, analiz adımları ve raporlama dâhil olmak üzere tüm prosedürler)
- ✓** Kullanılması ön görülen yöntem literatüre dayandırılarak detaylı bir şekilde açıklanmalı (yöntemin tercih edilme gerekçesi de dâhil edilmeli)
- ✓** İş paketleri, hedefler ve amaç arasındaki ilişki metodolojik olarak da kurulmalı
- ✓** Yöntemde izlenecek her bir adım proje hedefleriyle açıkça ilişkilendirilmeli (araştırma sorunlarını yanıtlama/ hipotezi test etmeye olan katkıyı doğrudan belirtme)
- ✓** Birincil metodolojinin başarısız olması ihtimaline karşı alternatif yaklaşımları içeren detaylandırılmış bir yedek plan eklenmeli (uygulanabilirliğin desteklenmesi için iyi bir B planı)

METODOLOJİ-2

SIK YAPILAN HATALAR

- Yöntemin literatür atfına dayandırılmadan sunulması (literatürlerle desteklenmemesi)
- Yöntemin belirtilen iş paketleriyle uyumlu olmaması
- Yöntem ile proje hedefleri arasında doğrudan bağlantı kurulmamış olması

ÖNERİLER

- Kullanılacak metodoloji ile ilgili alanında yetkin kişiler proje ekibine dahil edilmeli
- Yöntem kısmında çalışma akışı mümkünse şematik bilgiyle görselleştirilmeli

SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
ARAŞTIRMA DEKANLIĞI

PROJE YÖNETİMİ VE EKİP ROLLERİ

SIK YAPILAN HATALAR

ÖNERİLER

İş paketlerinin hedeflerle ilişkisinin net bir şekilde ortaya konulmaması

İş paketlerinin hedeflerle ilişkisi açık bir şekilde kurulmalı

İş paketleri ve zaman planlamasının detaylandırmasında yetersiz kalınması (genel tanımlamalar, ekip üyeleriyle eşleştirme vb.)

İş paketleri her yönüyle detaylandırılarak belirtilmeli

İş zaman çizelgesinde iş paketlerinin birinin bitip diğerinin başlaması şeklinde sunulması

İş zaman çizelgesinde iş paketleri iç içe geçmiş olmalı

İş Paketleriyle ilişkili başarı ölçütlerinin doğru ifade edilmemesi (uygunsuz dağılım, muğlak ifadeler)

Proje ekibine uygun görev dağılımı sunulmalı

Başarı ölçütlerinin ölçülebilir ve izlenebilir şekilde sunulmaması

Projede yer alan her bir ekip üyesinin rolü, özel görevleri ve sorumlulukları net bir şekilde tanımlanmalı (hesap verilebilirlik)

Başarı ölçütü olarak "başarılı gerçekleştirmek" gibi ifadeler kullanılması

Proje yönetimine ilişkin iş zaman çizelgeleri hazırlarken iş paketleri dikkate alınmalı

PROJE YÖNETİMİ VE EKİP ROLLERİ - 2

SIK YAPILAN HATALAR

ÖNERİLER

X Literatür taraması ve yayın sürecinin iş paketi olarak eklenmesi

X Belirlenen çalışmaların etkili takibi için uygun kriterlerin belirlenmemiş olması

X Proje önerisi ile doğrudan ilişkisi olmayan ekip üyelerinin proje önerisine dâhil edilmesi (gereksiz kalabalık ekip)

X Proje ekibi oluşturulurken bilgi ve tecrübeye bakılmaksızın öneriye eklenmesi

X Proje ekibinin özgeçmişine ve uzmanlık alanlarına uygun olmayan görev dağılımının yapılması

X Proje ekibinde yer alan her bir üyenin projeye sağlayacağı katkının net olarak ifade edilmemesi (görev ve sorumlulukların belirsizliği)

✓ Proje ekibi iş paketinde tanımlı olmalı (uyum)

✓ Projede kullanılacak metodolojik yaklaşım konusunda uzman kişiler de ekibe dâhil edilmeli

✓ Projede benzer/aynı uzmanlık alanlarına sahip araştırmacılara fazlaca yer verilmemeli

✓ Projenin gerçekleştirilmesinde katkı sağlamayacak kişiler ekibe dâhil edilmemeli

✓ Başarı kriterleri ölçülebilir ve izlenebilir olmalı (ilerlemenin zamana bağlı etkin takibi için metrikler)

✓ Kaynakların verimli kullanımının sağlanması bir plan dâhilinde gerekçelendirilmeli

PROJE YÖNETİMİ VE EKİP ROLLERİ - 3

SIK YAPILAN HATALAR

- X** Projede planlanan farklı çalışma alanları ile ilgili uzman kişilerin bulunmaması (benzer ya da aynı uzmanlık alanlarına sahip araştırmacıların bulunması)
- X** İş zaman çizelgesinin planlanmasında yer alan ekip üyelerinin görevlerinin her bir kısım için yeterince açıklanmaması (görevli ekip üyesi-iş paketi konusunda bilgi)
- X** Yetersiz, eksik veya ölçülebilir nitelikte olmayan kaynak ayırma

SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
ARAŞTIRMA DEKANLIĞI

ETKİ VE YAYGINLAŞTIRMA

SIK YAPILAN HATALAR

- X** Bu bölümün yeterince önemsiz olmayıp özensiz bir şekilde hazırlanması (akademik, endüstriyel ve toplumsal etkinin yeterince açıklanmaması)
- X** Belirgin bir yaygınlaştırma stratejisinin tanımlanmamış olması
- X** Öngörülen çıktı-etkilerde, proje amacı ve hedefleri dikkate alınmadan geliş güzel iddialarda bulunulması (patent, makale ve ekonomik çıktı vb. konularda gerçekçi olmayan beklentilerin yazılması)
- X** Sanayi ve topluma yönelik uygulama potansiyelinin değerlendirilmesi yerine sadece akademik çıktılar üzerine yoğunlaşılması

ÖNERİLER

- ✓** Yaygınlaştırma stratejisi doğru bir şekilde tanımlanmalı (sonuçların etkin paylaşımı planlanmalı)
- ✓** İnanıdırıcı, somut, sosyal etkinliği ve bilimsel değeri olan sonuçlar yazılmalı
- ✓** Projeden beklenen potansiyel akademik çıktılar (Yüksek Lisans ve Doktora tezleri, indekse giren yayımlar vb.) proje önerisinin amaç ve hedefleriyle uyumlu bir şekilde sunulmalı
- ✓** Projenin endüstriyel veya toplumsal etkisi açıkça belirtilmeli (ilgili sanayi kuruluşlarıyla ortaklıklar, toplumsal politikalar vb.)
- ✓** Görünürlüğü en üst düzeye çıkarmak için konferanslar, çalıştaylar veya yayınlar düşünülmeli
- ✓** Önerilen projenin yalnızca çıktılarının sıralanması yerine; bilim, teknoloji veya toplumsal alanlarda uzun vadede meydana getirebileceği etkiler açıklanmalı (sürdürülebilirlik)

RİSK YÖNETİMİ

SIK YAPILAN HATALAR

ÖNERİLER

X Potansiyel risklerin doğru bir şekilde belirlenip, listelenmemesi

✓ B planları literatüre dayandırılabilir

X Risklerin iş paketi ile ilişkilendirilmesinde sorun yaşanması

✓ Risklere karşı önerilen B planları açık ve net olmalı

X Risklerin açık ve net bir şekilde ortaya konulmaması

✓ B planları proje temel planından çok fazla sapma göstermemeli

X Tanımlanmış risklerin gerçek anlamda risk niteliğinde olmaması, proje önerisindeki düzenleme ile başlangıçta ortadan kaldırılabilmesi (her iş paketi için çok basit riskler ortaya koyma)

✓ B planının riski gerçekten ortadan kaldırdığından emin olunmalı

X Risklerin çözümüne ilişkin sunulan B planlarının riski ortadan kaldırmaktan uzak olması

✓ Risk planı hazırlanırken; tanımlanan risklerin olasılıkları ve potansiyel sonuçlarının kapsamlı bir analizi yapılmalı